

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref papi háznál,

hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr

Az 1885—6. tanév elején.

(T.) Pár nap leteltével megszólal a muzsák hajlékának kis harangja, hogy egybegyűjtse a gyermekek és serdülő ifjak táborát.

Gondos szülék és aggódó gyámok vagy helyettesek kísérik őket oda, hol a kegyelettel ápolt sarjak a legértékesebb és legbiztosabb kincseket gyűjtögetik; kincseket, melyeket sem a moly meg nem emészthet sem a betörő tolvajok el nem orozhatnak.

Ez az apró nemzedék, mintha jövője titkának fátyolán átlátna, szivrepesve, és bizonyos nemével siet azon érzetnek, mely a haza reményének, családok büszkeségének keblét szokta dagasztani.

Boldog növendék-sereg! hányan nem élvezhetik szép reményeiteknek édes érzetét! ? Ti lelketek vágyát szellemi művelődéssel kapcsolatos szívnemesítésteket könnyedén munkálhatjátok. Hány jeles zsenge tehetség szikrája hamvad el itt és a vidék számos tűzhelyén, hol az apák nagyratörő lelke sarjadéka szép jövője felett elővigyázatos éberséggel nem vi-raszt? Hány ifju, leendő honpolgár szép jövő-jének hajnalát homályosítja el az anyagi szük-ségek boruja, midőn a nélkülözést szenvedő szülőknek tehetetlenül kell hallgatni esdekléseit a szép és nemesért hevülő gyermeki kebelnek; hiszen sokaknak a sors még a tudományok előcsarnokának küszöbére való lépést is meg-tagadta. Közöttetek egyesek, habár a szüle két keze munkája után hozza is meg verejtékének áldozatát gyermeke szebb jövőjének előmozdítá-sára, a reményteljes lépést megteszik és szüle és magzata ezélt érhet!

De ezen nemes törekvésekhez bizonyos észrevételek férnek. Mert akár a gazdagsággal megáldott, akár a sors mostohaságával sújtott szülék ohajtják szülőtteiket a tanítás és neve-

lés magasztos eszméjéhez fűződő előnyökben részesíteni, nem elég a pusztá ohajtás vagy a merev követelés.

Vannak nekik is kötelességeik, melyeknek teljesítése nélkül a tanítézetek minden áldása elenyészik, sőt átokká válhatik.

A rend- és fegyelmi szabályok, melyekévi értesítő által az érdekelt feleknek tudomására adattak, elég világosan értésükre adják szülék és gyámoknak ezen kötelességeket. Tehát fon-tolják meg jól, hogy a tanintézeti szabályok magaviseletileg kívánják meg a tanulóknak más növendékektől való megkülönböztetésüket. Megérthetik, hogy az intézet falai közt töltött idő csak az értelemre ható tanulással töltetik el, melyet otthon emlézésnek és írásbeli gya-korlásoknak kell követni. Tudhatják, mennyire sürgettetik a rend pontos megtartása min-denben.

Mindezekben való örökös az intézet falán kívül a szüléket és szállásadókat illeti, mind-ezekért felelősséggel ők tartoznak s a felmerülő hibák vagy hátramaradásokért, tulengedékeny-ségből származó kihágásokért méltán szemre-hányást, sőt felelősségre vonást ér-demelnek.

Időszerűnek tartjuk azért intő szöveget hallatni azok részére, a kiket ez ügy illet.

Ne feledkezzenek meg egy perczre sem azon szent kötelességeikről, melyeket a termé-szet, mint első nevelőknek s leginkább érdekelt feleknek írt szívébe, melyeket a társadalom, a haza mint honpolgároktól követel meg.

Csak így árasztthatják a tanári karral váll-vetve a szülék a haza reményeire a tanítás és nevelés áldását! Így biztosíthatják előnyét, mozdíthatják elő életrevalóságát azon taninté-zetnek, mely magán jellegűsége mellett is meg-becsülhetlen hasznót hajtott a város és vidéke szellemi művelődése érdekében; de melynek

nyilvánossági joga megadásához ma már a nm. vall. és közoktatási minisz-teriumtól sürgetett minden igény ugy a tanműszerek beszerzésére, mint ren-des tanárok alkalmazása érdemében teljesítve van.

Tehát e tanév elején a magas ministerium jó akarata és Isten segítsége mellett intéze-tünk felvirágzása elé bizton nézhetünk.

Adja Isten, hogy a közönségnek ez ügy-höz kötött ohajtása és reménye csakhamar tel-jesüljön!

Felhívás a lótenyésztő gazdákhöz.

A szilágy-somlyó-vidéki gazdasági egylet nevé-ben — egy közös esikómenes alakítására szóló — folyó év tavaszán kibocsátott felhívás nem maradt eredmény nélkül. Az eszme életrevalónak, gyakorlati fontossá-gal bírónak bizonyult s a ménes alakítása szükséges-nek mutatkozott.

Ámbár a felhívás későn tétetett közzé, s így a bejelentések sok gazdánál már előző elhelyezések foly-tán kimaradtak, még is a ménes 54 esikóval lett ösz-szeállítva, ezenkívül — tekintve, hogy az idő előreha-ladott volta miatt nagyobb legelő területet nem kap-hattunk — több bejelentést vissza kellett utasítanunk.

Maga az ekéut megalakult ménes, daczára a kez-det nehézségeinek és a tavaszon ijesztő mérvben fellé-pett eleinte tulságos hideg, később rendkívüli száraz időjárásnak, — nem hogy rozsul állana, sőt várakozást felülmulóan sikerült.

Eltekintve egy pár kisebb jelentőségű rugás okozta sebtől — a mi nélkül ménes nem is képzelhető — az egész nyár folytán egyetlen betegségi eset sem fordult elő s a csikók ez idő szerint is igen jó színben s épségben vannak.

Bódog urambátyámnak csak az a szerencséje, hogy feleségül vette a traktualis notárius ur egyik leányát Déborát, kit Bódog urambátyám Dédusnak nevez — ha beczézteti, s ebből eredt az a nagy ije-delem az x . . . i ekkléziában, hogy „a pap fele-sége Jézus!“ Így értette a harangozó s így ha-rangozta ki a faluban.

Ismerkedjünk meg Dédus nénivel is! . . Rő-vid, s helyes hasonlattal élve, Dédus néni olyan, mint a katédra az x . . . i templomban, melyből kilátszik az ura feje. Mikor hallgat, akkor némán is imponál felszerelésével, s ha cselédnek, vagy ha-nyag, csalfa bértfizetőnek prédikál, akkor az urá-nál is pap-abb; prédikálása elhallatszik a mesteri lakba, s szegény mesturam azt hiszi, hogy őtet is illeti a prédikárpálás azért, hogy a virrasztóban reggelig késtek a tiszteletes komaurral! . .

Házi titok, hogy Dédus néninél áll a pénzes láda kulcsa, melynek fordultával Bódog urambá-tyám csak akkor kap pénzt, ha „karácsony-keddin“ heti vásárra mén, hogy ellássa a házat új naptár-ral. . . Csonka héten Dédus néni megy a könyves boltba, hogy az évi szükséges kompetencziát, a prédikációs könyvet megvegye, ha esetleg papha-lál nem lévén árverésen nem lehet olcsón vásárolni A prédikációs könyvre, melyet mindig újév első napján nyújt át Dédus néni ugy néz Bódog uram-bátyám, mint valami ismeretlen „új járomral!“ Az átadás így megy: „Ebben a könyvben van 52 va-sárnap, 9 sátoros ünnepi, egy virágvasárnapi, egy nagypénteki, egy áldozó csütörtöki, egy új-kenyéri, egy adventi beszéd; kigyelmed megtanulja a melyi-ket kihagyom mondja Dédus néni! . . „Én pedig

TARCZA.

Idának.

(Emléksorok.)

Hiszed-e kis leány
Éjfélsemű angyal,
Hogy csillag sütött rám
Verőfényes nappal?
Hiheted, mert a nap
Szemedben sötét lett
S rajta átragyogott
Büvös bájos lelked.

Esti vagy hajnali
Csillag vagy-e mennyben
Vagy mind a kettőnek
Tüze ég szemedben?
Nem csillag ragyog ott,
Hanem mennyországom, . . .
Nincs nálam boldogabb,
Ha közéről látom.

Közről, de egy-két
Pillanat leteltig,
Mert a bu s a kétség
Szívetemet betöltik:
Leszek-e részese
Valaha a mennynek?
Te ezt vagy a pokolt
Adhatod szívemnek.

Dr Hétfalusi.

A ki nem akar prédikálni.

Életkép.

Ajánlva Biró Károlynak.

Mottó: „Esto fidelis usque ad mortem
et tibi dabo Coronam!“ Pet. 2. 10.

Az Urnak drága aranya Vidám Bódog x . . i kálomista pap urambátyám, kipróbáltatásának 58-ik évében olyan izmos, mint egy ötvenes hordó, olyan piros, mint a kakastaréja, olyan bor-szomjas, mint a homok, s nyirott bajusza alatt a telehold képű ar-cza kiegészítő részén, a zsiros eledelek számára nyitva lévő tág kapun keresztül, mint délibábos róna távol ködéből a torony, ki fehérlik az egyetlen zu-zó-fog; a fenyőfaszáru „egészség-pipák“ a megközmá-sodásig szolgálják az áldozat füstöt a pamacsos orr-lyukak frissen tartására; a lábak stílibbe lustálkod-nak; a főt télben kucsma, nyárban gyökérkalap fedi azért, hogy alvaskőzbe befedje a megnyerő orr-czimpát. (Mellesleg megmondom, hogy a kálomista pap, mikor hivatalra pályázik, sok mindennek ki van téve. Az arany gyűrű, keményített fehér ing, a hab-kezek, a göndörhaj, a kék és fekete szemek, kicsi fül, szabályos orr, ropogós hang nagyobb sze-repet játszanak, mint a mustra predikációk!)

Vidám Bódog urambátyám az orrával és a recsegős hangjával hódított. Mai nap is büszke mindkettőre. Az orrával megérzi, ha a szomszéd faluban a kolléga vagy a prefektus disznótorhoz készül; recsegős hangja miatt sokszor maga sem érti mit beszél; legalább az össze-nem függést nem akarja észre venni, s azt véli, hogy Kandó uram is azon módon van vele! Pedig dehogy! . .

Bárha az egylet ezen ménes fenntartása körül ez évben néhány forintig valószínűleg károsodni fog, mégis az általa elérendő cél fontosságát tekintve, elhatározta az igazgatóság, miszerint a csikóménest jövőre is létesíti, s a szükséges lépések megtételével engem tisztelettel alulírottat bízott meg.

Ennélfogva hogy a csikó létszámról előre is némi tájékoztatást nyerjünk s megfelelő legelő területről jó előre gondoskodni lehessen, felkérem azon lótenyésztő gazdákat, kik csikóikat jövőre az egyleti csikóménésbe felvételni óhajtják, szíveskedjenek ez iránt bejelentéseiket hozzám f. évi október 1-ső napjáig megtenni.

Egy csikóért jövőre is 10 forint lesz tavasztól őszig tartó legeltetés és pásztordíjba fizetendő.

Félreértések kikerülése végett megjegyzem, hogy ezen fentebb kért bejelentés nem lesz a bejelentőre kötelező s csak is a létszám ideiglenes megállapításához mintegy tájékoztató kíván lenni.

Szilágy-Somlyó, 1885. aug. 25.

Bölöni Sándor,
gazd. egyleti titkár.

Országos borászati kormánybiztosági körlevél.

Tekintettel a phylloxera-nak hazánkban mind veszélyesebb mérvben való terjedésére és fellépésére, s tekintettel azon tájékoztatanságra, melyben az e vészes rovarral szemben miként leendő védekezés kérdését illetőleg hazai szőlőtermelőink legnagyobb része — mint azt körutaimban oly sajnosan s annyiszor kellett tapasztalnom — a legnagyobb tévedésekben léteznek vagy a legvégzetesebb és ferdébb balhiedelemnek hódol, arra készítetnek: hogy mint a borászat ügyének előbbre vitele s intézésére kiküldött kormánybiztos, a phylloxera elleni védekezésnek ez idő szerint leghelyesebb módjára vonatkozólag máris jó eleve figyelmeztessen a szőlőmivelés iránt előszeretettel viseltető bortermelő közönséget azon eljárás alkalmazására, mely egyrészt a szénkéneggel való védekezés elítélése, másrészt pedig az amerikai ültetések téves felkarolása által veszélyeztetik a magán tevékenység buzgalmát.

Az eddig megejtett ugy hazai mint külföldi beható kísérletek, melyek a phylloxera elleni védekezési módokat illetőleg eszközöltettek, mindannyian azon végeredményre vezettek: hogy a phylloxera ellen az eddig ismeretes eljárások közül teljes sikerrel egyedül az alább felsorolt eljárás segélyével védekezhünk.

Ezen védekezési módok:

1. A phylloxera lepelt szőlőnek szénkéneggel való kezelése, ugynevezett gyérítésében;
2. az európai szőlőknek ellenálló amerikai szőlőknek mint alanyokra ojtásában;
3. a szőlőknek futóhomok talajokra telepítésében;
4. a teljes víz alá borításban nyilvánulnak.

Ezen négy fő védekezési módhoz volna még némileg sorolható:

5. A phylloxera-nak is ellentálló s önmagukban, tehát beoltás nélkül is habár kevésbé jó, de még is tűrhető borítalt szolgáltató ugynevezett direct termő amerikai szőlőknek a phylloxera pusztításai folytán kivesszett európai szőlőink helyébe való ültetése is.

A védekezési módok körülményesebb magyarázatát illetőleg az első ugynevezett szénkéneggel való gyérítés abból áll, hogy minden egyes phylloxera lepelt tőke gyökerét körülvevő földbe évenként egyszer, vagy még czélszerűbben kétszer egy erre készült fecskendő segélyével egy bizonyos mennyiségű szénkéneggel nevezett felette illékony és mérges anyagot lövelünk be, mely a földben szabadlá léte után, nagy illékonyágánál fogva, azonnal elterjedő gáz fejlesztésével a gyökereken élősködő phylloxera-k nagy részét megmérgezi, s kiüli, tehát számukat gyéríti; innen nevezzük ezen

köszönöm, szől busan Bódog bátyámuram. — Uram Jézus ne hagyj el! . . .

Édes papom! akármilyen fajta légy e világon, . . . mondsza nekem nincs e méltó bűja Bódog bátyámuramnak?! Egyforma kedved van-e mindig prédikálni? . . . Még a nagy Székács is megvallja, hogy nem tartozott erényei közé a prédikáció rendes alaki kidolgozása s annak korrigálása! Bódog urambátyám is sokszor elschajtotta: mily boldegek a püspökök . . . ezekre menő bankóikkal! . . . mily könnyű életük van a káplános nagytiszteletűeknek! A mikor kedvök tartja hébe-korba prédikálnak; mentől ritkábban, annál fényesebb győzelemmel! . . .

E sohajtozásra sok oka volt! . . . Elmondok a sok közül, egy esetet, a mikor Bódog urambátyám épenséggel nem akart prédikálni! Igaz mind egy szőig.

Egy júliusi forró napon hétfőn villás reggeli után Dédus néni fölragta az újkönyvet végig s kiválasztván a következő vasárnapra valót így szólt Bódog bátyámuramhoz: „Ennek a prédikációnak negyedrészt ma be kell tanulni!”

Bódog urambátyám vette a könyvet is, a parancsolatot is és kisompolygott a csürös kertbe; a csihán, s bürök chaoszban, hová a Dédus néni gyöngytyukjai szoktak tojni lehasalt eme felsohaj-tással: „Uram Jézus ne hagyj el!”

eljárást gyérítésnek, minek folytán a phylloxera számban erősen megfogyva, a szőlőnek nagyobb károkat okozni képtelen.

Alkalmazhatóságát illetőleg azt kell megjegyezni, hogy inkább csak a tisztább minőségű s televényesebb talajokon alkalmazható, köves, száraz talajokon csak erős trágyázás mellett mutat kielégítő eredményt s mivel holdankint s évenként mintegy 50—60 frtba kerül, csak még jobb erőben levő fiatalabb termékenyebb szőlőkben fizeti ki magát, melyek ily kezeiési tulkiadást még megbiroknak.

A szénkéneggel való gyérítés vezetéséhez szükséges szakértők s gépek s egyéb eszközök a gyérítést foganatosítani óhajtó mindazon birtokosoknak, kik ezért 50 kr. béléggel fejszerelt kérvényben a nm. földm. ipar- és kereskedelmi m. kir. ministeriumhoz fordulnak, ingyen bocsátatnak a magas kormány által rendelkezésére, hasonlóképpen ingyen kapják a gyéríteni szándékozó szőlőbirtokosok a szénkéneget is, mindaddig míg a nmélt. kormány által beszerzett s a kerületi phylloxera-felügyelőknél elhelyezett levő szénkénege-készlet tart, ennek kifogyása után azonban ugy a szénkénege ára, mint a szénkénegezéssel elmulaszthatlan trágyázási s nap-számos munka költségek a gyérítést foganatosítandó szőlőtulajdonost terhelik.

Hatása jobbmínőségű talajokon, tehát alkalmas viszonyok között s különösen a kiéltebb szőlőkben kellő trágyázás kíséretében alkalmazva szembeszökő s minden várakozást kielégít, mint arról a farkasdi s szendrői állami szőlőtelepeken, továbbá a szatmári tahi-tótfalusi, leányfalvai, pöcsmegyeri, szent-endrei, pomázi, szent-gellérthegyi, több székesfehérvári, kovácsi, ikladi stb. magán szőlőtelepeken foganatosított teljes kívánatra sikerült gyérítések mindenkit minden kétséget kizárólag meggyőzhetnek.

Fent körülírt viszonyok között tehát a gyérítés igen számot tevő s fontos védekezési eszköz, melynek használatában jobb szőlőinknek állandóan fenntartása is megtalálja számítását, mint az, Franciaországnak ezer meg ezer hektár tisztán gyérítés után fenntartott, néha nem is oly tulértékes szőlői is bizonyítják,*] ugy hogy azt mondhatjuk, hogy hol csak kivételes elháríthatlan természeti akadályokba nem ütközik, a phylloxera-lepett szőlőknek gyérítés általi fenntarthatását tisztán számításbeli calculus kérdésének kell tekintenünk.

De hol a szőlőknek állandóan szénkénegezést utján fenntartása nem is fizetné ki egészen magát, vagy legalább nem bizonyulna tiszta nyereséget is biztosítónak: még ott is kitűnő eszköz a gyérítés a hirtelen átmenet kikerülésére s az ily átmenetekkel egybekapcsolva lenni szokott üzletviteli rázkódtatásoknak elhárítására, ha legalább addig alkalmazzuk, míg a pusztulásnak indult szőlőinket ellenálló amerikai alanyokra ojtott európai vagy esetleg később említendő körülmények esetében direct termő amerikai tőkékkel beültetni nem sikerül.

A második gyakorlati sikert biztosító védekezési eljárás, európai szőlőinknek a phylloxera-nak ellenálló tulajdonságu riparia sauvage vagy vitis solonis amerikai alanyokra ojtásában áll.

Beoltásuk legcélszerűbben iskolában egy vagy két éves gyökeres vessző korukban s a lehetőségig helyben a kézzel végzendő angol nyelvű párosítás vagy a Despuys-oltó-ollóval foganatosítható fordított nyervezés által történik; azonban a földből kiszedett s az ojtás megejtéséig kellően elvermelített alanyok kézből ojtás által is nemesíthetők [sok helyen asztalon, vagy szobában való ojtásnak is nevezik], csak hogy ez esetben már a nemesítés kényelmesebben végezhető, de a fogamzás nem oly biztos.

A nemesítés idejét illetőleg azt kell megjegyezni, hogy a kézből ojtás ugyszólván egész télen [januártól áprilisig], a helyben ojtás pedig a szőlőnedv keringésének megindulásától addig végezhető, míg a hajtások 25—30 cm. hosszúságot nem értek.

A nemesítésnél főszóly fektetendő arra, hogy ugy az alany, mint az ojtóvessző lehetőségig egyenlő vastagok s hogy az ojtóvessző szemei épek, egészségesek s érettek legyenek.

*) Franciaországban 1884-ben összesen 33,446 hektár szőlőt kezeltek gyérítéssel.

Bódog bátyámuram megolvassza: hány sor van a kihagyott beszédben; aztán elszámolta az úján, hogy öt és fél nap van a tanulásra; minden napban 16 óra, összesen 88. Ráér tehát a magolásra. A könyvvel befedte arozát, még egyszer felsohajtott: „Uram Jézus ne hagyj el!” és szép csendesen elaludt. . . .

Eljött a dél, az izletes leves párolgott az asztalon — Dédus néni mindegyre megjelent a pítvar ajtóban, simléder gyanánt a tenyerét görbíté szemei fölé . . . néz . . . néz . . . nem jön Bódog urambátyánk! Jaj ha tudná a mit mi tudunk! „Uram Jézus ne hagyj el!”

Véven három szál nyírágvesszőt a seprűből — persze tréfásan — megindul Dédus néni a csüröskert felé, s im a szerencsétlen nyom, rávezeti az alvó aranyra az éber asszonyt! . . .

„Bódog! Bódog! . . . ennye! . . . ennye! . . . talpra eczzeribe, mint a pereszlen ha mondom!” és suhog a vessző a levegőben, mint az őszi szél! . . .

„Ej nó! mia? mia? . . . Hohárum teremtetted ide ne üss!” És felemelkedvén sion öre a bürök s csihán megül béméne és ebédele . . .

* * *

(Vége köv.)

Az ojtványok pamutfonallal vagy raphiával [mint a gyümölcsfa nemesítéseknél is szokásos] kötendők össze s azután kifagyott tiszta agyag [sárga vagy fehér agyag] s tiszta marhatrágyából álló ojtókenőccsel jó erősen bekenendők, hogy a váglapok a küllevegőtől teljesen elzárassanak.

A kész és iskolába kültetett ojtványokat egész az ojtóvessző legvégeig porhanyó földdel kell betakarni, hogy az ojtvány a kiszáradástól megóvassék, az esetleg előjövő vadhajtásokat pedig időnként elcsipkedjük, hogy az ojtóvesszőnek szánt tápanyagot ne rabolják. Így betakarva maradnak az ojtványok mindaddig, míg 10—15 cm. hosszú hajtásokat nem hoztak, mikor azután az ojtás helyéig kitakarjuk ugy, hogy az ojtott nemes rész egészen szabadon álljon, mikor egyszersmind az esetleg az európai ojtóvesszőből jött harmatgyökereket is elszedjük. Őszig az ojtvány szabadon marad, ősszel befedendő s tavasszal a jól fogamzott része állandó helyére a szőlőtelepekbe ültethető, a rosszul összeforrt beteges ojtványokat azonban jobb egyenest letörni, s alanyukat újra ojtani, mert különben a telepekre kültetve vesznek el, minek folytán szőlőink egyenlősége veszélyeztetve lenne.

Az ilyen amerikai alanyokra ojtott európai tőkék tapasztalat szerint teljesen megtartják minden jó tulajdonságukat, sőt a nemesítés folytán még fejlettebb gyümölcsöt hoznak s az amerikai alanyok erős növése miatt igen termékenyek, tehát a nemesítés a szőlőre is épen oly jótékony hatású, mint azt a gyümölcsfáknál tapasztaljuk.

A fentebb elmondottak alapján teljesen elhibázott s mellőzendőnek kell tartanunk azon eljárást, melyet hazánkban az amerikai szőlők ültetésével kísérletet tevők közül sokan oly előszeretettel követnek, hogy t. i. az alanyokat egyenesen állandó helyeikre ültetik s ott igyekeznek megfogamzásuk után beojtani.

Ezen eljárás mellett szőlőink egyenletességét elérni ugyszólván alig lehet, mert az elmaradt ojtványok folytán évek hosszú során át folyton sok amerikai tőke is fog lenni szőlőinkben melyek később megőregedve s túlságosan megvastagodva többé be sem lesznek ojthatók, miért is az amerikai alanyok ojtását mindig külön e célra kiszakított iskolában kell végezni s csak a már kész biztos ojtványokat szabad kültetni. Mellesleg megjegyezve ezen eljárás a mellett a gondozás költségeit is tetemesen csökkenti, mert kisebb tért kell művelni s azon előnnyel is együtt jár, hogy a kis helyen tömörített ojtványoknak jobb természetüknek inkább megfelelő talajt választhatunk s hogy azokat jobban is gondozhatjuk, öntözhajjuk, minek folytán megfogamzásuk is természetesen biztosabb.

Az amerikai ojtványok minden körülmények között legalább 60 cm. mélyen forgatott talajba s egymástól legalább 1 mtr. sor- és tőke távolságban ültetendőek még a legsoványabb kövesebb szőlőkben is; jobb, erőteljesebb talajokon pedig legalább 1 : 2 mtr. sor- és tőketávolt kell hagyni az egyes tőkék között, mert különben az amerikai tőkék ismeretes túlbujja tenyészete mellett szőlőnk 6—8 éves korában nem szőlő, hanem erdő lesz, melyben a napsugár a tőkék soha sem hathat s így a termést is megélni képtelen leendő. Ez tehát egy olyan fontos kérdés, mely méltó figyelmet érdemel különösen 60 cm. sor- és növény távolságban ültetni szerető szőlősgazdák részéről, mert ha erre kellő figyelemmel nem lesznek, szőlőiket akár be se ültessék, mert a sok tőke beszerzése, kültetése s művelésére kiadott költségeiknek megfelelő kamatait a sürűn ültetett gazdák élvezni nem fogják. Mi az ültetés mélységét illeti, a tőkék oly mélyre helyezendőek, hogy az ojtás helye a föld felszínével épen egy magasságba essék.

A phylloxera elleni védekezésnek harmadik módja ellenálló s egyszersmind magukban minden ojtás nélkül is élvezhető bort termő ugynevezett direct termő szőlőfajok szaporításában áll.

Ilyen szőlőfajok nagyban még Franciaországban sem szaporítottatván, azoknak beszerzését alig lehetne most foganatosítanunk, miért is ez idő szerint egyedül vörös bort termő Jaquez érdemel figyelmet, miután ezen faj kietégitő termékenysége mellett meglehetősen ízű és sötét festanyagu bor szolgáltat, és a mellett ojtásra alanyul igen alkalmasnak bizonyult.

Hátránya azonban, hogy igen későn érik és savanyu bort ad.

A mennyiben pedig az eddigi kereskedelmi tapasztalatok eléggé megvilágíthatták a borfajok tenyésztését illető elfoglaltságunkat, óva figyelmeztetem az igen tisztelt borászkozságot, hogy kereskedelmi piacot nem biztosító borfajok tenyésztésével ne tetőzze a szőlészet fenntartását ugy is megterhelő kiadások tételeit. Miután egyedül a finom zamatot biztosító fehér és vörös bort termő szőlőfajok nagyban való tenyésztéssel leszünk képesek a külföldön borfogyasztó közönségünk még igen csekély számát szaporítani, egyedül az ilyen fajok ojtás utján való előállítására van hivatva a nehézséget ismerni nem akaró tevékenység! Kövessük a jó példát és okuljunk a francziák által már is elért eredményeken, és termeljünk mentül nagyobb mennyiségben vörös bort biztosító fajokat!

Végezetül, miután körutaimban azon tapasztalatot szereztem, hogy a vándortanítók rendeltetését s kötelességeit illetőleg a közönség körében szintén általános tájékoztatanság urakodik; ezekre vonatkozólag megjegyzem, hogy a vándortanítók mindenike mint állam által fizetett tisztviselő s szakjába vágó dolgokat illetőleg teljesen ingyen áll a szőlőtermelő közönség rendelkezésére s egyszerű felszólításra bárkinek szőlőjében is lehetőség szerint minél előbb megjelenni s a kért utasításokat minden díj nélkül megadni köteles.

Kelt Budapesten, 1885. július hóban.

Miklós Gyula,
kir. tanácsos és országos
borászati kormánybiztos.

A francziák Magyarországon.

Hogy az országos kiállítás nemcsak Magyarországnak lakóit rázza fel a közöny álmából annyira, hogy mindenki, ki utolsó fillérjét is áldozza föl, zarándokol el az ő imádott Mekkájába Budapestre, nemcsak hanem egész Európa kultur államait figyelmessé tette a legtöbbet a jóindulat, a rokonszenv, másokat a kíváncsiság vezérel ide, hogy lássák, hogy ezen barbár ország mivel akar kevélykedni. És különös, ama kíváncsiak önkénytelen meghódolnak a látottak előtt és dicserőleg szólnak kiállításunkról.

Külföldről nemcsak egyesek, hanem testületek jönnek, kik megelégedés és édes emlékek szívében térnek haza. A magyar nép vendégszeretete az idegenekkel szemben mindig és minden körülmények között nagy volt. Vendégszeretete Európa szerte ismeretes, de most a kiállítás alkalmával volt alkalma kimutatni azt, annyira, hogy mindenkit meglep és bámulatba ejt. Előzékenységet, lelkesedést, őszinte rokonszenvét és vendégszeretetét a legnagyobb mértékben kimutatta a francziákkal szemben.

E hó elején a francziáknak utjok Szobtból Budapestig valóságos diadaluthoz hasonlított. Mindenütt lelkesedés, mindenütt öröm, mindenütt szívélyes fogadtatás. Hogyne, hisz vendégeink legnagyobb része a Muzsák által homlokára lehelt esőktől ragyog. Mind ezelleni aristokraták! Hazánk kitünőségei mentek elikbe s fogadták oly szívélyességgel, oly őszinteséggel, mely — méltán mondhatjuk — a belső érzelmeknek, a belső vonzalomnak hü kinyomata volt.

Kiállításunkról elragadtatással szólnak, megnézték mindent, ellátogattak Pestnek minden nevezetesebb helyeire, elmentek és megkoszorúzták halhatatlan költőnk Petőfinek szobrát, s itt tettben és szóban lerótták elismerésük adóját a magyar nemzet geniusza iránt. — Lesseps a nagy költő, hatalmas palma-, babér- és rózsából font koszorút magyar és francia színi szalagokkal körülfolyva, a közepén több mint lányi széles vörös-fehér-kék szalaggal, melyen e felirat volt francziául: „Magyarország francia barátai Petőfinek“, midőn a szobor lépcsőjére helyezték, egyrészt megható jelenet, másrészt a barátság és hazafiasság szent tüztől áthevült sokaság szünni nem akaró éljenzéssel fejezte ki azon legbensőbb örömet, melyet érzett kedves vendégeink irányában.

De nemcsak Pestet óhajtották ők meglátogatni, elmentek megnézni hazánk nevezetesebb helyeit is. — Tátra-Füred, Arad, hol a 13 vértanu sírjánál Lesseps tartott igen esélyes és kibékítő szellemű beszédet s beszéde végével „a vértanuk oszlopa előtt térdet hajtva s magára keresztet vetve, a Beliczay főispán leányától Csabán kapott szép bokrétát az oszlop talpazatára helyezte s példáját követtek több honfitársai is.“ A közönség éljenzése véget nem akart érni. Ellátogattak Mezőhegyesre megnézni az állami méntelepet, mi nemcsak elismerésüket, hanem elragadtatásukat is kiérdemelte. Szentesről Szegedre mentek, hol esolnakokon szegedi szép hölgyek jöttek a Szentesről jövő hajó elé s virágokat szórtak, kendőt lobogtattak. Szóval a szegedi fogadtatás minden eddigit felülmult nagyszerűségében.

Mindenütt merre mentek, örömtől kigyult arcz, fellobogózott házak és a legönzetlenebb szívélyességgel találtakoztak. Utjukban, mindenütt az a kiáltás reszketette meg a léget: „Éljen Franciaország!“

Különfélék.

* **Lapunk mindazon** szíves megrendelőit, a kik az elmúlt 2 évnegyedre vagy azok valamelyikére és a folyó negyedre az előfizetési összeget még ez ideig meg nem fizették: felkérjük szíveskedjenek azt a kiadóhivatal vezetője t. Virág Lajos urhoz (városház, főjegyzői iroda) lehető rövid idő alatt beküldeni, hogy kötelezettségeinknek mi is eleget tehessünk. Szerk.

* **Személyi hír.** Nagy László ur lapunk szerkesztője a kiállítás megtekintése végett Budapestre utazott s két hétig fog ottan tartózkodni.

* **Gyászhir.** Szilágymegyének közszeretben állott tisztii ügyésze Diószeghy Lajos e hó 25-én elhunyt. Áldás poraira.

* **A helybeli gymnasiumban** a jövő 1885—86-iki tanév szeptember hó 1-én veszi kezdetét. A beiratások augusztus hó 3 utolsó napjain történnek. A későbbi felvétel f-lsőbb tanhatósághoz intézett folyamodással fog történni. A főlvetel föltételei a következők: a) Gymnasium első osztályába csak oly tanuló léphet, ki a 9. évet betöltötte. Az ismeretek mértékére nézve megkivántatik, hogy a felveendő: az értelmes folyékony olvasásban, a nyelvtanból az alaktan főbb részeinek ismeretében, jól olvasható dictandó írásban, a tizes számrendszer tudásaiban legalább ezerig, s a négy alapműveletben főlveteli vizsgálat által, biztosságot és alaposágot tanúsítson. A főlveteli vizsgálatot minden első osztályba belépő tanuló, hiteles iskolai bizonyítvány előmutatása mellett letenni kivétel nélkül köteles. b) A II. III. IV. osztályba való felvétel, az előbbi osztályról szóló, legalább első rendű bizonyítványtól van feltételezve. c) A főlvetetni kívánó tanulók, a főlvetelre legközelebb végzett tanulmányról szóló bizonyítvánnyal személyesen szülei, gyánja vagy ezek megbízottjai kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni s ott születési évét, napját és helyét pontosan bejelenteni. d) A tandíj minden egyes tanulótl a városi képviselő testület eddigi határozatahoz képest 8 frt o. é. Az első osztályba főlvetel és más gymnasiumból jött tanulók, a beiratáskor 2 frtot tartoznak fizetni. e) Az évenkénti 8 frt díj két részletben: az első beiratáskor, a másik január hó 5-ig fizetendő le. f) Oly tanulóknak, kik egy tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, és kiket a tanári kar képesnek tartott arra, hogy a szüni idő alatt öszorgalmukból pótolhatják mulasztásukat, s megadták a jogot, hogy az 1885—86. iskolai év kezdetén

pótló vizsgálatra jelentkezzenek, szept. 1. 2-án tesznek javító vizsgálatot. g) Különösen felkértenek a t. cz. vidéki szülők, hogy a helyet, hova gyermekeiket kosztra vagy szállásra adják, jól megválasszák. Szilágymelyő, 1885. évi aug. hó 24-én Tapody Tamás igazgató.

* **Az erdélyrészi kultur-egylet** közgyűlésének tárgysorozata: — aug. 31. — 1) A szózat eléneklése a kolozsvári dalkörök vezetése mellett. 2) Elnöki megnyitó. 3) Választmányi jelentés 4) Indítványok és kérelmek tárgyalása. 5) Költségvetés megállapítása. 6) Választások: a) elnök; b) alelnök; c) titkár; d) jegyzők; e) pénztárnok; f) ellenőr; g) jogtanácsos; h) igazgató választmány. I) jegyzőkönyv hitelesítésére három tagnak kiküldése. D. Haller Károly elnök, Polcz Rezső jegyző.

* **A sz-somlyói r. kath.** szülők értesítettnek arról, hogy a helybeli r. kath. leányiskolában a beiratások a jövő 1885—86. tanév szeptember hó 28. 29. és 30-án fognak eszközöltetni. Az igazgatóság.

* **Betörés és betörési kísérlet.** Gyenge József helybeli községi tanító lakásába ismeretlen tettesek vásánapra viradólág behatoltak. A jó lelkek feltörték egy asztalt, de nem vittek el semmit. Kötelezvény s takarékpénztári könyvecske nem kellett nekik, úgy látszik pénzre számítottak. Ugyanazon éjjel még id. Páskuj István üzletének vas ablak tábláját is megkísértették a betörők, — azonban ez se vezetett célhoz. Eljön az az idő, hogy az, a kinek valami félteni valója van nem mer majd aludni Szilágymelyön, mert itt már a mi tehetetlen bakterjeinktől (ezeket ütjük, — mert nem ők a hibások), akár ágyastul ellophatnak bennünket is, ha olyan mélyen aluszunk mint ők. Mondják, hogy akkor a midőn a takarékpénztári helyiséget foszegették egy bakter a szomszéd divatárusnő bolt ajtajában kaczerkodott — Morpheussal. Ugyan tisztelt tolvaj urak lopjanak már el egy baktert! Piszt! . . . esitt! . . . Megharagusznak reánk, ha ilyet beszélünk!

* **Ertesítés.** A szilágymelyői községi népiskolába a jövő 1885—86. tanév folyó évi szeptember hó 3-án fog megnyitanni. A beírások, főlveteli és javítóvizsgák ugyanazon hó két első napján fognak eszközöltetni az iskola helyiségében d. e. 8—12. d. u. 3—5 óráig. Fízetési díjak: beírás ezimen 25 kr; évnegyedes és évi értesítőkre 10 kr, melyek a beírásokr fizetendők; tandíj 3 frt, ennek fele a beírásokr, másik fele 1886. évi február hó 1—15-ig fizetendő az igazgató tanítóhoz. Szegénységöket igazoló tanulók a tandíj fizetés alul fölmentetnek, ha ebbeli bizonyítványukat szeptember 15-éig az igazgató tanító utján az iskolaszékhez betejesztetik. Az igazgatóság.

* **Az elválhatlanok.** Egy falusi plébánost kineveztek — kanonoknak. Az új főpap bucsuebédét adván, régi, öt már 25 éve híven szolgáló gazdasszonyához fordul s e szavakkal nyújt neki egy pohár hegyaljai bort: „No Boris asszony, most már mi ketten is igyuk meg a válás poharát!“ „Dejszen uram“ — felel meg hamarosan az érdemes asszonyság — „ha együtt plébánoskodtunk, együtt fogunk kanonokoskodni is, azt megmutatom!“ És meg is mutatta.

* **Névnep és beigtató Kettős ünnep** folyt le a f. hó 24-én Magyar Lajos varsolczi tanító ur vendég szerető házában. A házi gazda névnapját ünnepelte, míg ugyanakkor Zoványi Lajos újonnan kinevezett krasznai állami iskola tanító beigtatási ünnepélyét tartotta. A kedélyesen eltöltött mulatságnak csak a késő hajnal vetett véget. Szép leányok s fiatal asszonyokban nem volt hiány, miért is a zene hangjainál tánczra kerekedtek az ifjak s járták jókedvvel sokáig. Majd pedig tiszt. Kemény István poharat emelt a házigazdára, kit egy távoli jóbarátja egy egész rőfös humoros köszöntővel lepett meg s az a társaság egy tagja által felolvasztván emelte a jó kedély hangulatot. Majd az öreg Magyar bácsi, Zoványi Lajos és Némethy Zsigmond mondtak szívből jövő, — következőleg sikerült felköszöntöket.

* **Nem hiba az.** Egy uri asszony borvizet vásárolt a napokban s a kifizetésnél akaratlanul öt krajczárral kevesebbet fizetett a székely atyafinak a járandó összegnél. A székely atyafi csak az utcán vette észre a tévedést s vissza ment a pénzzel. A fiatal asszonyka nagy zavarba jött a miatt: „Higyje meg kedves bácsi, hogy csak tévedés s egy kis hiba tőlem, hogy nem számítottam jobban, de nehogy azt gondolja ám, hogy megakartam csalni!“ „Á dehogy — szól az atyafi jóakaratu hangon — nem hiba az, csak — o s t o b a s á g!“

* **Fránya gyerek** az a Biresók János a szamaras. Az egész legény nem magasabb négy lábna, rüpek fityfirity kis legényke, nagy bocskorral a két lábán s még annak is csüng utána a szija. Nem ad a csinoságra semmit. Hanem azért sokat tart magáról. A napokban is megölelt s megcsókolt egy sikoltozó szép szobaleányt az utcán s mikor a szitkozódó és sirónevető leányt oda hagyta, jókedvűen csapta össze bocskorait s vállat vonva szólt: „Ászen mit nekem egy leány!“

* **Czáfolat.** A „Sz.-Somlyó“ folyó évi 34. számában a „Különfélék“ rovatában az állittatik, hogy a napokban a helybeli kir. közjegyzőségél egy szürös atyafi okiratot készítettett volna s miután a nagy pecsét meg a stempli is rajta volt már az íráson, s annak tartalma előtte felolvasztván, azt magának elismerte légyen, már csak éppen az aláírás volt szükséges, oda szól a körjegyző a dolgot roppant nagy érdeklődéssel néző félhez, hogy tud-e írást? „Még nem próbáltam“ szolt csendes phlegmával. Ezen hírlapi közleményre — nehogy valaki az okiratok körüli eljárásom felett megbotránozzék, — kötelességemnek érzem kijelenteni, hogy egy átaljában nem emlékszem, miszerint a napokban nálam szürös atyafi okiratot készítettett volna, még kevésbbe, hogy a mondott élezet elkövette volna; de különben is az irt élez közlője úgy látszik ismeretlen a közokiratok készitési módjával, mert az előbb tárgyalatik, a hol a felek az írástudásról is megkérdetnek s már az okirat bevezetésében megjegyeztetik, hogy valamelyik fél írástudatlan lévén ez oknál fogva kik alkalmaztatnak ügyleti tanukul; továbbá a pecsét, a legutoljára jövő közjegyzői aláírás után ütetik az okiratra, s ekkor már az okirat teljesen befejeztetett; tehát a fél írástudásról nincs szükség

felvilágosítást szerezni. Sz.-Somlyó 1885. augusztus hó 13. Szénásy Miklós kir. közjegyző. — (Ezen nyilatkozat folytán oda rectificáljuk a közleményt, miszerint a közjegyző ur még nem ütötte reá a pecsétet akkor a kérdésére, hogy tud-e írást, azt felelte, hogy „még nem próbáltam.“ Az is meglehet, hogy nem éppen a napokban történt a dolog; sőt azt is megengedjük, hogy nem is a helybeli közjegyzőségél. De meg történt annyi bizonyos. Különben igen lekötelezve érezzük magunkat, hogy ugy bennünket, mint az olvasó közönséget a közjegyzői okirat szerkesztésével megismertetni szives volt. Inter duos litigantes tertius gaudet. Rov. vez.)

* **Az orsz. színész-iskolában** az 1885—6-iki tanévre jelentkezők beiratása f. év szeptember 11., 12., 13-ik napján mindenkor d. u. 3 órától 5 óráig, leszen az iskola helyiségében. (Kerepesi-ut, nemzeti színház bérháza III. emelet, 18. ajtó) A jelentkezők főlveteli vizsgálata szeptemper 16-án d. u. 3 órakor tartatik az iskola szinpadí termében. Közöljük egyuttal e helyt a nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásiügyi m. kir. Minister urnak a tanári kar javaslata alapján tett azon intézkedését is, hogy ezentul a drámai első osztályt kitünő sikerrel végző szorgalmas és tehetséges növendékek, ugyancsak a tanári kar javaslatára, a III-ik drámai osztályba tétethetnek át, ugy azonban, hogy a mellett a II-ik drámai osztály elméleti tantárgyait is hallgatni kötelesek, mi által azon jelentékeny kedvezményt nyerik az illetők, hogy a négy éves drámai tanfolyamot három év alatt végezhetik. Az operai osztályokba való főlvetelre csak olyanok jelentkezhetnek, kik az orsz. m. kir. zeneakademia magánének tanfolyamának három osztályát elvégezték, vagy a III. osztályból a kir. zeneakademián a vizsgálatot letévén, erről bizonyítványt felmutatni képesek. Az operai növendékek főlveteli vizsgálatát szeptember 15-én délután 3 órakor a nemzeti színház szinpadán tartjuk. A drámai tanfolyam 4, illetve 3, az operai 2 év. Beiratási díj 1 frt, a főlveteli díj 5 frt, az évi tandíj: drámanál 30,- operánál 50 frt. Első éves növendékek tandíjmentességet s ösztöndíjért szabály szerint nem folyamodhatnak. — Ki ezenkívül bármely tekintetben kimerítőbb tudósítást kíván, forduljon az intézet titkárához, a válasza szükséges levélbéllyel melléklésével, ki is készséggel szolgál a kívánt felvilágosítással. Bpest, 1885. aug. hó 1-én. Az orsz. színésziskola igazgatósága.

* **Ertesítés** a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola fől. 1. Célja az intézetnek. Tudományos és szakszerű kiképzése azon ifjaknak, kik a kereskedelem, forgalom, közgazdaság vagy iparvállalatok terén, valamint az állami hivatalok azon ágainál ohajtanak alkalmazást nyerni, melyre ezen intézetet végzett ifjakat az 1883 évi, a tisztviselők minősítéséről szóló I. t. cz. illetékeseknek nyilváníja. 2. Az intézet rangja. E felsőbb kereskedelmi tanintézet azonos szervezeti és teljesen egyrangú a budapesti kereskedelmi akademiával, valamint a főgymnasium és főreáltanodával, s mindazon kedvezményekben részesül, melyek ezen intézeteket megilletik, pl. hogy az itt végzett növendékek katonai kötelezettségük kitöltésében az egy évi önkéntességre jogosítva vannak. 3. Az intézet szervezete. a) E felsőbb kereskedelmi tanintézet áll 3 éves tanfolyamból, melynek bevégezése után az ifjak érettségi vizsgálatot tesznek. b) Azok részére, kik magukat a keleti kereskedelemre is ki akarják képezni, a jövő 1885—6-ik tanévtől kezdve egy 4-ik évi, de nem kötelező tanfolyam is nyitattik. A 4-ik évfolyamot is végzett kitünő növendékeknek Romániában kereskedői vagy consularis állásokon leendő elhelyezéséről a m. kormány gondoskodik. c) Olyan ifjak részére, kik valamely gymnasium vagy reáliskolánál érettségi vizsgálatot tettek, vagy kellő előtanulmány mellett hosszabb idő óta a gyakorlati téren működnek, a kereskedelmi szakismeretek elsajátítására egy éves kereskedelmi szaktanfolyam nyitattik, d) Intézkedések tétettek egy postai és vasuti szaktanfolyam létesítésére, melyekről annak idején külön értesítés fog kiadatni. 4. Felvétel és beiratás. A 3 éves tanfolyamra oly növendékek vétetnek fel, kik a gymn., reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát végezték. A f. tanévi beiratások szeptember 1—5-ig, az egyéves tanfolyamra szeptember 1—10-ig eszközöltetnek. 5. Tandíj egy évre 40 = negyven frt, melynek fele szept.-ben, fele februárban fizetendő; továbbá évi 2 frt ifjusági könyvtárdíj. Az új tanulók 4 frt beiratási díjt is fizetnek. Az egy éves szaktanfolyam hallgatók 80 = nyolczvan frt tandíjt fizetnek, mely szintén két részben fizetendő, Bővebb értesítést nyújtó évi értesítővel készséggel szolgál az igazgatóság. Kolozsvárt, 1885. augusztus hó. Kiss Sándor, igazgató tanár.

Irodalom.

* **A Pesti Hírlap**, mely ma az országban egyik legolvasottabb, legkedveltebb s így egyszersmind a legelterjedtebb lap, nevezetes ujtás előtt áll. Mint ugyanis a nevezett lap szerkesztősége velünk közli, a Pesti Hírlap előfizetőinek folytonos nagymérvű szaporodása szükségessé tette a lap kinyomatására eddig használt gyorsajtó-gépek kieserülését egy óránként tizezer példányt kinyomó, főlvágó és könyvalakra öszszehajtó körforgó (rotáció) géppel, melylyel már legközelebb fog a lap nyomtatása megkezdetni. Attól kezdve a Pesti Hírlap naponként kivétel nélkül két egész iven (16 oldal) fog megjelenni, ugy azonban, hogy mind a 16 oldal lapszám szerint egymásra következő, összefüggő egészet — mintegy könyvet — fog képezni, mi lehetővé teszi a lap beosztását sok tekintetben megnehezítő s az összefüggés rovására eső külön mellékletek mellőzését. Oly ujtás ez, minőt ma egyetlen budapesti lap sem képes felmutatni (sőt a bécsi lapok is csak külön nyomott mellékletekkel jelennek meg) s oly előny a lap olvasóra nézve, melyet — ugy hisszük — mindnyajan méltányolni is fognak. De egyedül fog állani a Pesti Hírlap ezentul is kitünő specialitásaival: országközi karzolatok Mikszáth Kálmán tollából; zenemellékletek, minden héten egy vagy több szerzeménnyel; illusztrációk; egyes közlemé-

Hirdetések.

Árlejtési hirdetés.

A szilágy főkereszturi ev. ref. egyházközségben :

a) iskolaház kijavitása . . . 289 frt 95 kr
b) szekérszín 151 frt 15 kr
c) sertés öl 106 frt 23 kr

kikiáltási árak mellett eszközözendő építésre f. hó 30-án d. u. 2 órára nevezett községben a papiháznál árlejtés fog tartatni. Vállalkozók kötelesek 10 %-tóli bánatpénzt az árlejtést vezető bizottság kezéhez letenni, esetleg a feltételekbe megszabott biztosítékot nyújtani.

Az árlejtés többi feltételei tiszt. Fehér György urnál előzetesen is megtekinthetők.

Sz.-Somlyó, 1885. aug. 22.

NAGY LÁSZLÓ,
esperes.

99.—1—1.

Közigyűlési meghívó.

„Zilah városában a temetkezést segélyező második társulat“ évi rendes

k ö z g y ű l é s é t

1885. augusztus hó 30-án délelőtt 10 órakor tartja meg a városháza nagytermében

Ezen közgyűlésre a társulat összes városi és vidéki tagjai meghivatnak.

Tárgysorozat :

1. Főigazgató évi jelentése.
2. Az évi számadás beterjesztése s pénztárnoknak a számadási kötelezettség alóli felmentvény kiadása.
3. Költségelőirányzat jóváhagyása.
4. Indítványok, melyek azonban a közgyűlést megelőzőleg 24 órával a főigazgatóhoz írásban adandók be.

Zilah, 1885. augusztus 10.

Török József,
főigazgató.

Harmath János,
jegyző.

100.—1—1.

252.—1885.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében közhirrre teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbíróóság 1710—885. számú végzése által Porcsalmi Mari javára Mártonffy Ödön ellen 180 frt tőke, kamatai és eddig összesen — frt — kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 473 frtra becsült 2 ló, 2 borju, fegyver, házibutorok, szekerek, hordók és gazdasági eszközökből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2234./885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, Varsolczon a községházánál leendő eszközzésére 1885. év augusztus hó 28 ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-a szerint készpénzben fizetendő.

Kelt Sz.-Somlyó, 1885. évi aug. 14-én

MÁRKUS GUSZTÁV
kir. bír. végrehajtó.

101.—1—1.

nyek érdekesebbé tételére; mulattató apróbb közlemények (karczolatok, párisi apróságok, vegyesek, adomák), melyek a Pesti Hirlap egy számából sem hiányzanak; főlészálások a közönség köréből és szerkesztői üzenetek, mind oly számmal, mint egy más lapban sem. A Pesti Hirlap minden párttól függetlenül szolgálja a nemzeti politika, szabadelvű haladás és a magyar demokraczia érdekeit; vezérezkkeit Pulszky Ferencz, Pesty Frigyes, Beksics Gusztáv, Törs Kálmán, Eötvös Károly, Borostyáni Nándor, dr. Kenedi Géza (Quintus), stb. írják. Tárcaikat és karczolatokat: Mikszáth Kálmán (Scarron), Bartók Lajos (Don Pedró), Ágai Adolf (Csicserei Bors), Beniczkyó Bajza Lenke, Majthényi Flóra, Tóth Béla, Tábori Róbert (Columbus), Kürthy Emil (Kóbor lovag), dr. Radó Antal, dr. Sziklay János, Roboz István, Sebők Zsigmond, Könyves Tóth Kálmán, Sümegi Kálmán, Latkóczy Mihály, Szatmári Mór, Szépfaludi Ö. Ferencz, dr. Várady Antal, stb. írják. A Pesti Hirlap ára bő és változatos tartalma mellett is alig több, mint a negyedannyit sem közlő legkisebb néplapoké; azaz egy óra 1 frt 20 kr; negyedévre 3 frt 50 kr; mely a Pesti Hirlap kiadólhivatalába (Nádor-utca 7. sz.) küldendő. Mutatványszámokat levelező-lapon kifejezett óhajra a kiadólhivatal egy hélig ingyen és bérmentve küld.

— A „Képes Családi Lapok.“ A 48-dik szám tartalma: Anna cselszövénye. (Elbeszélés, vége.) Erdélyi Gyulától. — Dalok. E. Szabó Lajostól. — Az utolsó sarjadék. (Elbeszélés.) Gyöngyösy Laszlótól. — Somlyón. (Tárca.) Noszlópy Tivadartól. — Császár mint karnagy. (Igaz történet.) Dr. Boros Gábortól. — A tenger titka. (Angol elbeszélés, folytatás.) — Házasság pénzért. (Regény folytatása.) Br. Horváth Miklóstól. — Az országos kiállításról. (XIX. A vendégjárás. — A harmadik kertészeti kiállítás.) Zarándtól. — Egy fogadás novellája. (Elbeszélés folytatása.) Dr. Engel Gyulától. — Faust. (Turgenyev Iván elbeszélése. Folytatás.) Oroszból fordította Zsatkovics Kálmán. — Képmagyarázatok. — Mindenféle. — Képeink: Az anya sirjánál. — Utravaló. — Zsiráf vadászat. — Melléklet: Az „Ingoványon át“ (regény Sziklai Jánostól.) 129—144 oldala. — Mai számunkhoz van mellékelve a „Nővilág“ augusztus havi száma a következő tartalommal: A nyári divatról. — Egy királynő művészete. — Kinai nő. Eperjesi Istvántól. — Egy új varázsa Annától. — A kanári madarak elesége. Klein Ödöntől. — A száz éves georgina. — A divatról. — Képeink magyarázata. — Durefesik. (Költemény.) Semzi effendi után fordította Ivánovics József. — Apróságok stb. — A borítékon: Heti naptár. — Sakktalány. — Szótag-talány. — Talányok megfejtése. Megfejtők névsora. — Jutalmak. — Hymen. — Gyászrovat. — Apróságok. — Szerkesztő postája. — Hirdetések. — Elfizethetni: Méhner Vilmosnál, Bpest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

CSARNOK

Emlékeim.

Irta P. Szathmáry Károly.

(Folytatás.)

Az írók és művészek társasága ma már virágzó társulat; valódi központja a magyar írói és művész világnak, mely már sok életrevaló eszmét vetett fel a nemzet sok jelesét tisztelte meg; lelkesítő körutazásokat tett és fogadja a külföld írói és művészi vendégeit.

A Petőfy-társaság az anyagi erők hiányában kissé lassabban halad; és habár felolvasásait a fővárosi közönség tömegesen látogatja; még ma korántsem felel meg ama nagy névnek, melyet zászlajára írt fel. De hiszen minden kezdet nehéz és remélhető, hogy pár évtized alatt helyes vezetés mellett e társulat is fel fog emelkedni.

Társadalmi működéseim közül érdemesnek tartom még megemlíteni, hogy a hazai ipar fölkarolása érdekében az Iparegyesület egyik gyűlésén, melyben a mostani közös pénzügyminiszter Kállay és neje is részt vettek, én tettem volt az első kezdeményezést; fájdalom az, a mit indítványoztam, hogy alkalmas bazárok állíttassanak fel, melyben a hazai ipartermékek vásárra legyenek hozva, hogy a hazafiasabban érező közönség lássa mink van és az alkalmas dolgokat megszerezze magának — még maig sem sikerült. Most azonban, midőn az országos kiállítás oly fényesen sikerült, a kereskedelem és ipar miniszterének első kötelessége lenne a hazai iparczikkék jól biztosított raktáruiról mind a fővárosban, mind a vidéken gondoskodni. Ez lenne a fényes kiállításnak igazán maradandó és jövedelmező eredménye.

Sikerült még egy pár fővárosi társulatnak is némi szolgálatot tennem. A György Aladár által indítványozott paedagogiai-társaság elnökéül választott volt meg: de a tagok, kik az élettel küzdenek úgy látszik nem fejthettek ki elég buzgalmat; az ülés termek üresek voltak s a nagy munkálati tervek füstbe mentek, mire én az elnökségtől visszaléptem. Ugy látom utódomnak sem sikerült a csenevész társulatot fel villanyozni.

A néptanítók árvaházának megalapításában szintén részt vettem és ez Trefort miniszter hozzá-

járulása által szépen is halad előre; a fővárosi árvaház már fenn is áll.

A magyar gazdasszonyok egyesületének történetét írtam meg, a nőképző egyesületnek is sikerült némi szolgálatot tennem.

Mindezeket nem dicsekedésből írom; hanem miután emlékeimet szedem rendbe e sorokban, az utókor tanulságára láttam jónak elmondani.

Már említettem volt, hogy a parlamentben nekem nem igen volt személyes ellenségem. Én mindig tisztelttel emlékeztem meg az ellennézetűek jelszeiről is és a hazafias irányok gyanúsítása sohasem volt szokásom. Miután magam többnyire culturalis kérdésekkel foglalkoztam, melyeket a szélsőbalon Helfi és Irányi melegen szoktak pártolni, személyes összeütközés semmi kérdésben nem volt közöttünk; a nagy politikai kérdések vitáiban én ritkán vettem részt. E körülmények miatt Irányi, Helfi és Thaly, valamint az irodalmi kapacitások fiatal hada folytonos jóakaratot tanusított irányomban; régi barátom Degré Alajos pedig valamint Hermann Ottó is tüntetőleg szólaltak fel mellettem.

VII. A főváros nővilága.

Az egyesületek útján, melyeket részint magam vezettem, részint pedig nagyobb mértékben részt vettem bennök, valamint az ezek által létesített különböző társadalmi mozgalmakban bőalkalmam nyílt mind a főváros, mind a vidék nővilágával közelebbi ismeretségbe jutni.

Mindenek előtt általános tapasztalataim közül jegyzek itt fel egy párt.

A mi főúri hölgyeinket illeti: azoknak nagy részét bizonyos átmeneti stadiumban találtam a régi német, francia nevelésből, a hazai érdekek irányában érdeklődésre. Nem mondom, hogy a legtöbbnél meleg szívet és kedélyt nem találtam a nemesebb emberbaráti eszmék elfogadására: de mindig kevesebbet a nagyobb hazafias eszmék átérzésére. Az árvák könnyei, a nyomor mélyen megszokták őket indítani: de nagy magyar társadalmi eszmék elfogadására kevésbé képesek. Ez tisztán azon kozmopolitikus nevelés eredménye melyben legtöbben részesültek s melyekben József főherczeg családja és az erdélyi főurak családjai dicséretes kivételt képeznek; azonban ez irányban is nevezetes járulás észlelhető; a királyi család magyarosodása megtette nálok hatását.

Annál nagyobb dicséret illeti főrendi hölgyeinket a családi élet körében tündöklő eredményekre nézve mert míg főuraink között igen sok a könnyelműen gondolkozó: főúri hölgyeink tömege kritikán felül áll. Erkölcsi selejtségesség e női körökben a legnagyobb ritkaságok közé tartozik és míg középosztályainknál, az ugynevezett gentry-nél és honoratior osztályban csaknem általános divat a takarón túl nyújtózkodás és fényűzés: főúri hölgyeinknél a legnagyobb takarékságot észleltem, mely annyira példányszerű, hogy néha csaknem a tulságba megy át. Családjok köre szentély előttök, háztartásukat személyesen vezetik és pedig nem egy egész a fukarságig menő gazdálkodással, melyről középosztályaink bizony példát vehetnének. Ha valamit meglehet róni az épen az, hogy főúri hölgyeink anyagi tehetségök arányában sem költsékeznek és különösen irodalomra, művészetre a kellőnél jóval kevesebbet adnak ki. Van bizonyos ellenszenv bennök a magyar irodalom iránt, melyet különösen a napi sajtó selejtes vezetése idézett elő, főként az ugynevezett revolver journalistika, melynek materialismusától vissza riadnak. Ez nem is csoda, mert a vallásos érzelem főúri hölgyeinknél, mind a katholikusk, mind a protestáns részen igaz és mély; s meglehet nem ok nélkül beszélték, hogy a zsidó házassági törvényt a clerussal szövetségzett főrangú hölgyek bukiatták meg.

(Folyt. köv.)

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó aug. 21.	Zilah aug. 22.	Tasnád július 25.	Sz.-Cseh július 20.	Kraszna július 21.
á r a k k r a j c z á r o k b a n					
Buza	422	460	500	563	500
Kétszeres	374	430	400	480	450
Rozs	357	316	320	—	300
Árpa	3—	265	—	—	—
Zab	260	220	320	200	260
Tengeri	438	465	450	590	550
^{100 kúis} Széna	320	350	350	400	—
^{kúis} Marhahus	34	36	36	36	32